

ANALÝZA

17. 5. 2024

Rostl počet pracujících žen

Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil – 1. čtvrtletí 2024

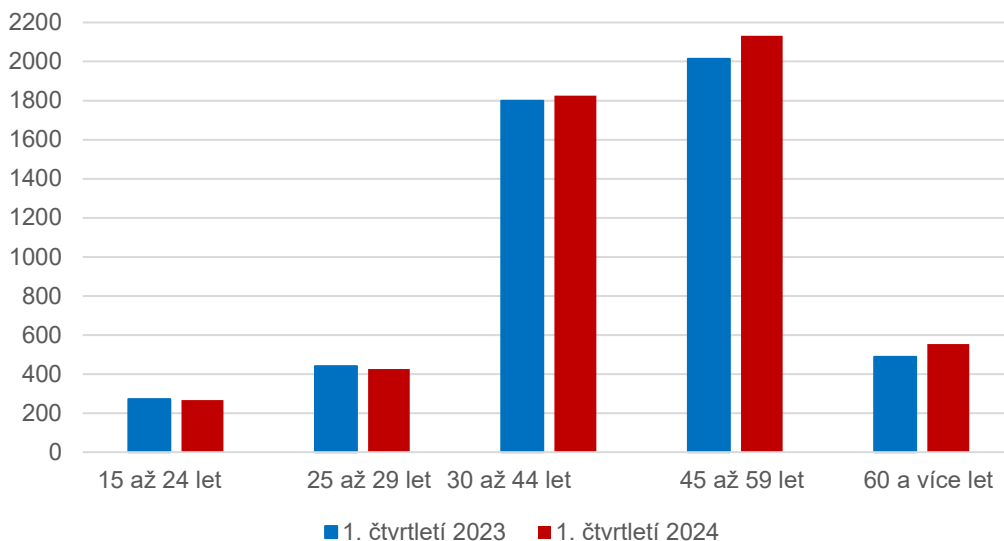
Zpřesněný odhad po zahrnutí nových demografických údajů ukazuje meziroční nárůst zaměstnanosti o 188,9 tis. osob. Počet nezaměstnaných osob podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) vzrostl o 14,4 tis. a počet ekonomicky neaktivních 15letých a starších se snížil o 90,9 tis. Vývoj značně ovlivňuje stárnutí domácí populace a také integrace cizinců na českém trhu práce.

Zaměstnanost

Průměrný počet zaměstnaných, očištěný od sezónních vlivů, v 1. čtvrtletí 2024 proti 4. čtvrtletí 2023 vzrostl o 155,0 tis. osob. V tomto údaji se promítá výrazné zvýšení počtu obyvatel, příchod zejména žen – válečných uprchlic z Ukrajiny, a zároveň jejich zapojení do české ekonomiky.

Počet pracujících ve věku 15 a více let meziročně vzrostl o 188,9 tis., tj. o 3,8 % na 5 201,0 tis. Za tímto nárůstem stojí především přírůstek pracujících žen. Jejich počet byl meziročně vyšší o 145,8 tis. Výrazně se zvýšil počet pracujících ve věku 45 až 59 let, jichž přibýlo 118,2 tis., nezanedbatelný byl i nárůst pracujících ve věku 60 a více let, kterých meziročně přibýlo 65,0 tis. Naopak ve věkových kategoriích 15–24 let a 25–29 let byl zaznamenán mírný meziroční pokles pracujících.

Graf 1: Počet pracujících v NH a jejich struktura podle věkových skupin (v tis.)

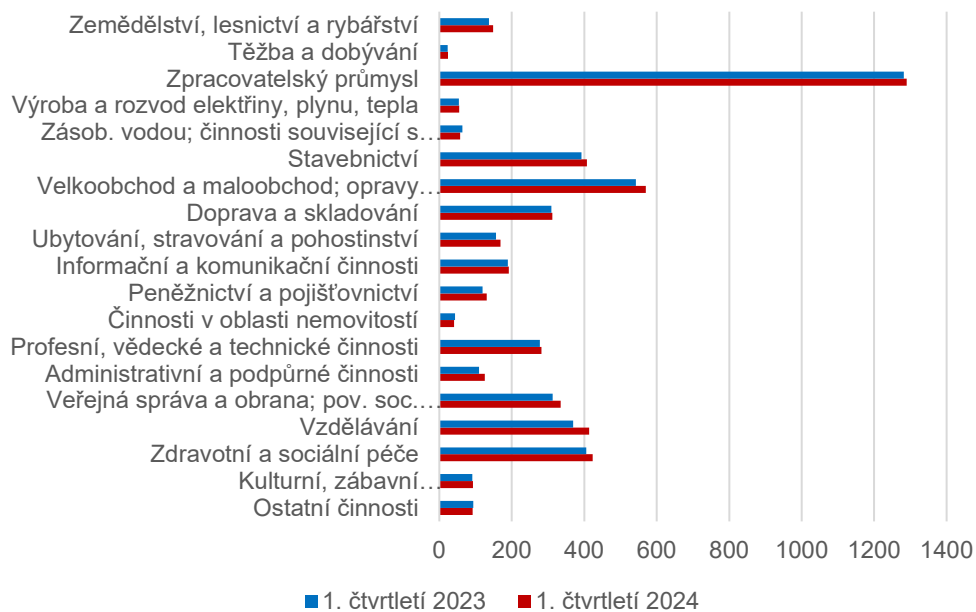
Zdroj: ČSÚ, VŠPS

ANALÝZA

Počet **zaměstnanců** vzrostl o 149,1 tis. osob. Počet **podnikatelů** (sebezaměstnaných bez neplacených rodinných příslušníků) se zvýšil o 39,9 tis. Za celkovým nárůstem stojí zvýšení počtu **podnikatelů bez zaměstnanců** (pracujících na vlastní účet), a to o 44,2 tis. Počet **podnikatelů se zaměstnanci** (zaměstnavatelů) se mírně snížil (pokles o 4,2 tis.).

Vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvových sekcích byl podle údajů za 1. čtvrtletí 2024 v ČR rozdílný¹⁾. V **primárním sektoru** zemědělství, lesnictví a rybářství počet pracujících meziročně vzrostl o 11,4 tis. na 148,0 tis. V **sekundárním sektoru** průmyslu a stavebnictví byl zaznamenán mírný nárůst v počtu pracujících, jejich počet vzrostl o 17,6 tis. na 1 832,5 tis. V **terciárním sektoru** služeb celková zaměstnanost meziročně stoupla o 162,7 tis. na 3 220,5 tis. V tomto sektoru se zvýšil zejména počet pracujících osob v sekci vzdělávání o 43,4 tis., dále také v sekci velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel o 28,1 tis. osob a v sekci veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení, kde počet pracujících stoupl o 21,9 tis. osob. Mírný pokles počtu pracujících osob byl zaznamenán pouze v sekci zásobování vodou, činnosti související s odpady, kde počet pracujících klesl o 6,4 tis. osob.

Graf 2: Počet pracujících v národním hospodářství dle odvětví (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

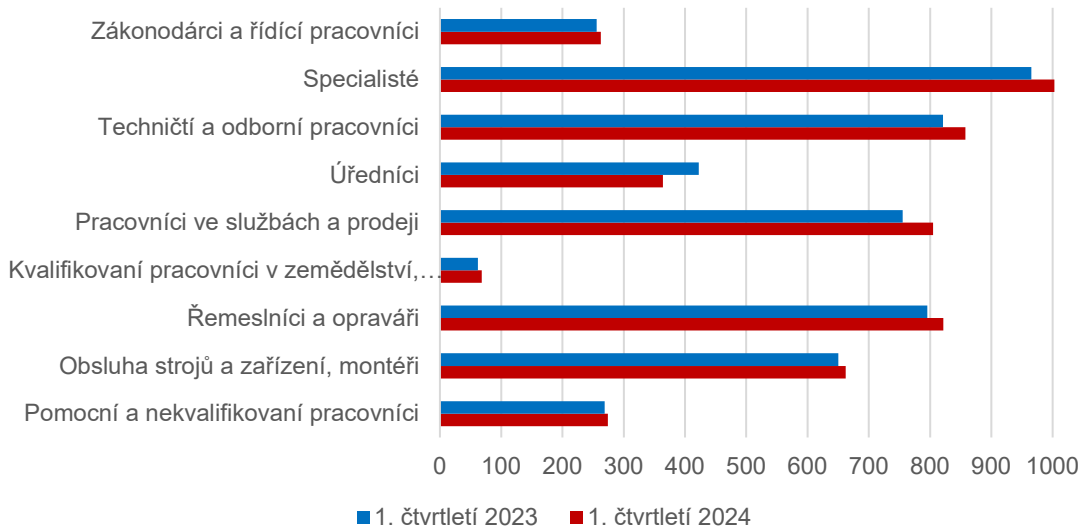
Souběžně se změnami v odvětvové struktuře proběhly změny v profesní skladbě pracujících. **Podle Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO** se nejvíce zvýšil počet pracujících v hlavní třídě

¹⁾ Údaje za odvětvové sekce mohou být ovlivněny metodikou Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Šetření pokrývá pouze osoby bydlící v bytech; nejsou zjišťovány údaje za osoby v hromadných ubytovacích zařízeních, ve kterých jsou často ubytováni cizí státní příslušníci.

ANALÝZA

specialisté (o 100,2 tis.) a ve třídě pracovníci ve službách a prodeji (o 49,8 tis.). Naopak k největšímu poklesu došlo ve třídě úředníci (o 58,4 tis.).

Graf 3: Počet pracujících v národním hospodářství dle klasifikace zaměstnání (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

S těmito změnami ve struktuře zaměstnanosti souvisí i trend vývoje počtu pracujících podle dosaženého stupně vzdělání. Počet pracujících se **základním vzděláním** se zvýšil o 13,6 tis. na 237,7 tis. Počet pracujících se **středním vzděláním bez maturity** se zvýšil o 45,8 tis. na 1 644,4 tis. osob. K největšímu nárůstu došlo u zaměstnaných osob se **středním vzděláním s maturitou** o 78,6 tis. na 1 892,7 tis. pracujících a u zaměstnaných osob s **terciárním vzděláním** o 50,4 tis. na 1424,8 tis. osob.

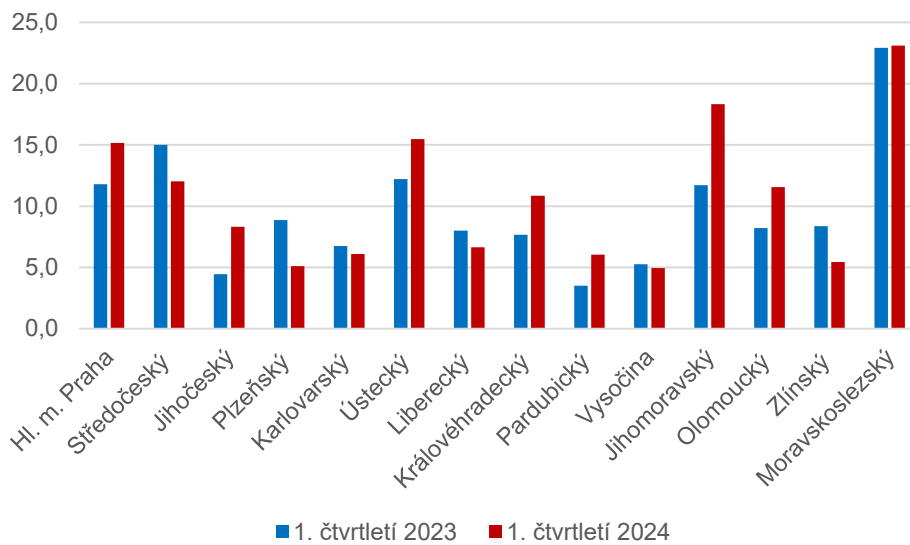
Míra zaměstnanosti (podíl počtu pracujících osob ve skupině 15–64letých) se v 1. čtvrtletí 2024 v porovnání se stejným obdobím minulého roku zvýšila o 0,4 p. b. na 74,9 %. U mužů se snížila o 0,3 p. b. na 80,9 %, u žen vzrostla o 1,3 p. b. na 68,8 %.

ANALÝZA

Nezaměstnanost

Průměrný počet nezaměstnaných osob podle metodiky ILO²⁾, očištěný od sezónních vlivů, v 1. čtvrtletí 2024 v porovnání se 4. čtvrtletím 2023 vzrostl o 2,9 tis.

Graf 4: Počet nezaměstnaných v krajích ČR (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

V celkovém **počtu nezaměstnaných** ve věku 15 a více let meziročně došlo k nárůstu. Počet nezaměstnaných stoupl o 14,4 tis. na 149,1 tis. osob. Konkrétně se jednalo především o nárůst nezaměstnaných žen o 11,9 tis. na 80,6 tis. Počet nezaměstnaných mužů vzrostl o 2,5 tis. na 68,5 tis.

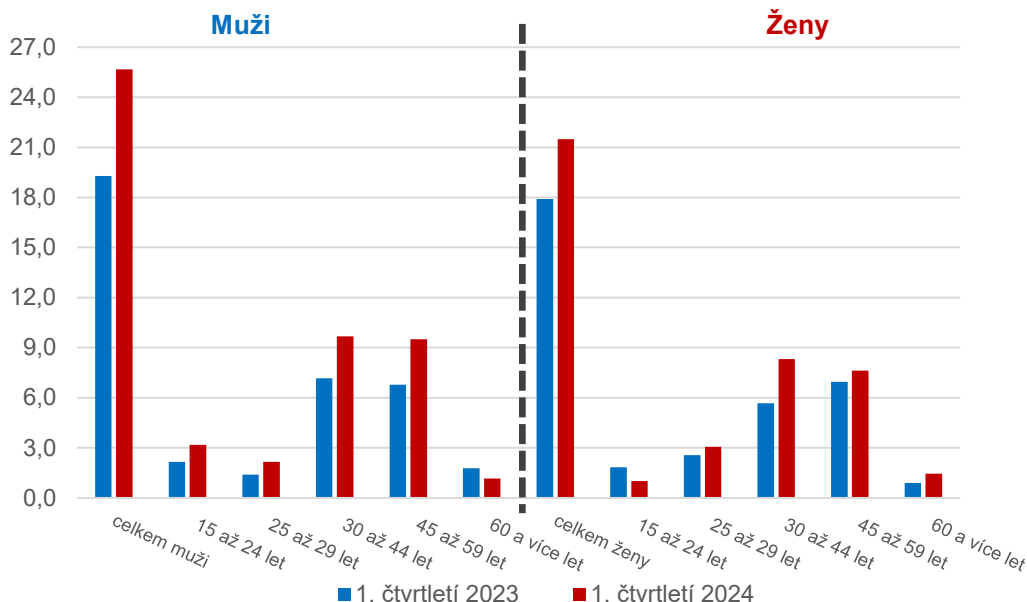
Nejvíce nezaměstnaných přibýlo v Jihomoravském kraji (o 6,6 tis.) a v Jihočeském kraji (o 3,9 tis.).

Přibýlo i **nezaměstnaných jeden rok a déle**, u nichž se meziročně celkově počet zvýšil o 10,0 tis. a dosáhl 47,2 tis. osob. Dlouhodobě nezaměstnaných mužů meziročně přibýlo o 6,4 tis., počet dlouhodobě nezaměstnaných žen byl v 1. čtvrtletí 2024 proti stejnému období roku 2023 vyšší o 3,6 tis.

²⁾ Za **nezaměstnané** jsou podle definice ILO považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Tato metodika je jednotná pro všechny členské země EU a poskytuje mezinárodně srovnatelné údaje. Je třeba vzít v úvahu skutečnost, že definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce Ministerstva práce a sociálních věcí.

ANALÝZA

Graf 5: Počet dlouhodobě nezaměstnaných (1 rok a více) a jejich věková struktura (v tis.)

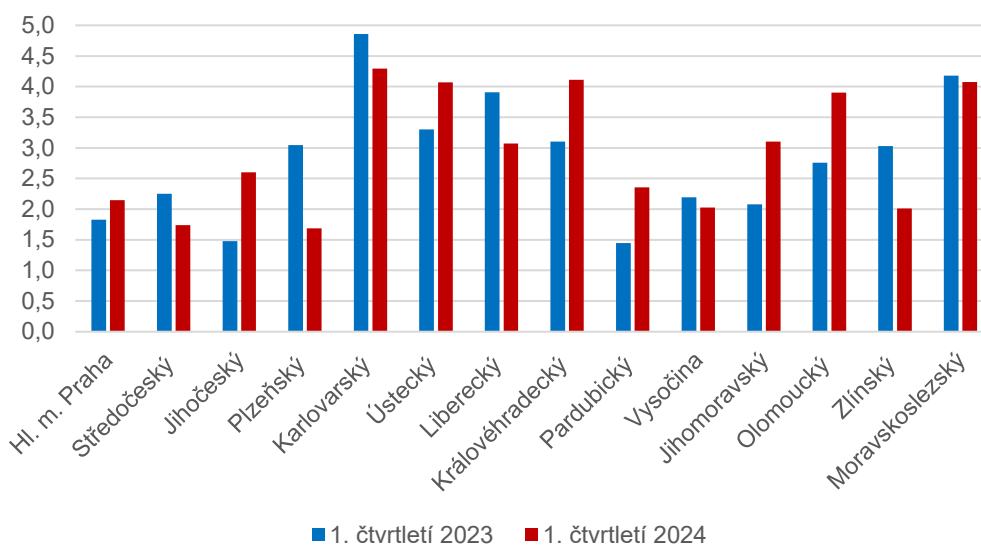

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Obecná míra nezaměstnanosti podle definice ILO ve věkové skupině 15–64letých (podíl nezaměstnaných na pracovní síle, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) se meziročně zvýšila o 0,2 p. b. Míra nezaměstnanosti v 1. čtvrtletí roku 2024 byla 2,8⁷⁾ % a ve stejném období předchozího roku činila 2,7⁷⁾ %.

⁷⁾ po zaokrouhlení

Graf 6: Míra nezaměstnanosti 15–64letých v krajích ČR (v %)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

ANALÝZA

Z **regionálního pohledu** byla obecná míra nezaměstnanosti 15–64letých nejvyšší v Karlovarském kraji (4,3 %) a v Královéhradeckém, Moravskoslezském a Ústeckém kraji (shodně 4,1 %). Nejvíce míra nezaměstnanosti meziročně klesla v kraji Plzeňském (o 1,4 p. b. na 1,7 %), tento kraj měl také nejnižší míru nezaměstnanosti v rámci Česka.

Ekonomická neaktivita

Počet osob ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let byl meziročně nižší o 90,9 tis. a rovnal se hodnotě 3 429,1 tis. Neaktivních žen ubylo o 76,0 tis., neaktivních mužů bylo o 14,9 tis. méně než před rokem.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. V 1. čtvrtletí roku 2024 činil jejich počet 78,4 tis. osob, tj. o 4,8 tis. více než ve stejném období roku 2023. Relativně vysoký je počet osob, které by chtěly pracovat, ale nemohou ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 17,8 tis. osob.

Metodická změna ve VŠPS

Od 2. čtvrtletí 2023 došlo k [avizované metodické změně v systému vážení a dopočtů](#).

Poznámka:

Přepočet na stejnou strukturu obyvatelstva

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) se provádí ve vybraných bytových domácnostech. V rámci šetření nejsou zahrnuta hromadná ubytovací zařízení. Zjištěné údaje byly převáženy na populaci ČR na základě výsledků statistiky obyvatelstva ke konci daného roku a od populačních úhrnů demografické statistiky byly odečteny odhady počtu osob bydlících mimo soukromé domácnosti.

Autoři:

Ing. Marta Petráňová, tel.: 274 054 357, e-mail: marta.petranova@czso.cz

Ing. Gabriela Stražilová, tel.: 567 109 071, e-mail: gabriela.strasilova@czso.cz

Oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí